

[Vesterager.]

Fuldmyndighedsalderen til 21 Aar, aldeles ikke ud fra nogen politisk Opfattelse, men ud fra min Erfaring baade som Lærer og som en Mand, der har haft ikke saa helt lidt med Ungdommen at gøre. Hvad enten man betragter de unge, der er ude i det praktiske Liv, eller dem, der giver sig af med Læsning, vil man se, at der er een Ting, som er fælles for den danske Ungdom, nemlig at den er uhyre sent udviklet økonomisk. Derpaa har jeg set Eksempler i min egen Praksis. Jeg har set, hvor underligt, letsindigt og daarligt mangen 21-aarig Mand har handlet med de Værdier, som han har overtaget ved 21 Aars Alderen, og jeg har set, hvordan mange af dem ved 25 Aars Alderen kommer til at staa og beklage, at de ikke var mere modne, da de i sin Tid overtog det med disse Værdier forbundne Ansvar.

Derfor var jeg meget imod Fuldmindighedsalderens Nedsættelse, altsaa ikke fordi det Spørgsmaal har noget med Politik at gøre, men fordi det har med Ungdommens Opdragelse at gøre og har noget med Ungdommens Fremtid at gøre. Jeg tror, at den danske Ungdom — det kan ligge i Opdragelsen eller Undervisningen, hvad jeg ikke skal fordybe mig i — er uhyre sent udviklet i Henseende til økonomisk Forstaaelse. De unge er det mange Gange, hvad deres egne Sager angaar, og hvordan skulde de saa kunne have en virkelig dybtgaaende Forstaaelse af Samfundets hele Økonomi?

Dermed skal jeg forlade dette Spørgsmaal om Valgretsaldere. Naar man her indfører en Valgret, som jo kaldes almindelig, saa vil jeg sige, at jeg synes, at den er i særlig Grad ualmindelig. Jeg er altid Modstander af, at een Institution skal vælge Medlemmer til en anden. Jeg var Modstander af, da vi havde Skoleloven til Behandling, at Kommunalbestyrelserne skulde vælge Skolekommissioner, og det er jeg endnu. Jeg finder, at fordi en Mand er valgt ind i en Kommunalbestyrelse, er det efter de Forudsætninger, der kræves dertil, ikke givet, at han absolut kan siges at være kvalificeret til at vælge ud fra skolemæssige Hensyn og Interesser.

Jeg kan ikke erkende, at der i særlig Grad sker en Udvikling af den almindelige Valgret derved, at man indfører dette Æskesystem i vor Valgmaade her i Landet. Det er blevet sagt, at vi har aldrig haft nogen Glæde hverken af de kongevalgte som saadanne eller de landstingsvalgte, og jeg skal villigt indrømme, at det er rigtigt. Højre har ingen Glæde haft af, at det holdt

saa længe paa de kongevalgte, og da Venstre overtog Magten, fik de saamænd heller ikke ubetinget Glæde af det. Jeg for mit Vedkommende har heller aldrig været saa begejstret for de landstingsvalgte. Men jeg drager Konklusionen deraf paa en helt anden Maade end de, der er Tilhængere af Grundlovsændringen, idet jeg siger: Saa lad os komme bort fra dette. Men i Stedet for siger Tilhængerne af denne Grundlov: Lad os fordoble Antallet, lad os se at faa endnu flere tingvalgte, og lad dem gaa fra det ene Ting over i det andet.

Og paa den anden Side opstiller man en Liste, som er en Slags bunden Liste, man opretter en Slags politisk Valutacentral, og saa siger man: Vi skal have en fri og en bunden Liste. Man har et frit Valg, man vælger frit til Folketinget, men ved Siden af har man en anden Liste med Kandidater, som er stillet op ude omkring, og som Stemmerne skal overføres til.

Jeg fremhæver, at vil man virkelig bygge op paa Folkestyret, og vil man bevare Demokratiet sundt, skal man vise Folk den Tillid, at de selv faar Lov til i nogen Maade at udpege de Folk, de ønsker skal repræsentere dem i den lovgivende Forsamling.

Jeg hørte med stor Interesse paa den ærede Ordfører for Udvalget (Hartvig Frisch), og jeg var ikke uenig med ham saa nær i alt han sagde. Han talte ogsaa om Partierne og Partiernes Betydning og sagde, at det var nødvendigt at have politiske Partier. Deri er jeg ganske enig. Det kan ikke tænkes, at man kan føre et virkelig politisk Arbejde igennem, medmindre der skabes Partier. Men der maa være baade Begrænsning og Rummelighed for Partierne, og dette Krav om Begrænsning synes jeg ikke man har respekteret her. Jeg synes, man har givet Partiet alt for megen Magt. Og naar jeg ser ud over Verden, ser jeg ikke saadan paa det, at Demokratiet er gaaet til Grunde sine Steder, fordi de paagældende Landes Grundlove var for gamle, eller fordi deres Valgretsalder var for høj, det skete maaske snarere, fordi man misbrugte Partierne og ikke forstod at værne om, at den enkelte fik sit Ansvar og var sig det bevidst og paa den Maade gjorde sin Indsats for at bevare Friheden, den Frihed, som vi alle sammen sætter Pris paa. Derfor vil jeg ikke være med til at gennemføre denne Rigsdagsordning.

Jeg kunde tænke mig, at man havde drøftet Forholdet mellem de to Ting, om man skulde give dem Vetoret over for hinanden, eller man skulde give suspensivt